

Programma dag 1 - Woensdag 30 november 2016		
8:30	Onthaal en inschrijving van de deelnemers	
9:00	<p>OPENING PLENAIRE ZITTING: Hoe kan de advocaat bijdragen aan sociale verandering?</p> <p>Verandering is een begrip dat we vaak horen, maar dat meerdere ladingen dekt. Wat verstaan we onder sociale verandering? Welke betekenis heeft sociale verandering voor justitie? Hoe kunnen we die op gang brengen en stimuleren? Wat kunnen advocaten doen voor sociale verandering waarbinnen rechtstoegang gemakkelijker wordt gemaakt en waardoor de rechtsstaat versterkt wordt? Welke ervaring heeft ASF op dit vlak?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Francesca BONIOTTI, algemeen directeur ASF (België) - Edgar BOYDENS, advocaat, voorzitter ASF (België) - Franck SIGNORET, coördinator COTA (België) - Bruno LANGHENDRIES, expert rechtstoegang voor ASF (België) 	FR EN NL Dupréel
10:00	Pauze	
10:30	<p>PLENAIRE ZITTING: Lawyering for change: rechtstreeks vanuit Afrika, Azië en Europa</p> <p>In het Noorden, het Zuiden, het Oosten en het Westen werken mensen ter plaatse aan de eerbiediging van de grondrechten en aan een rechtvaardiger en vreedzamer maatschappij. De acties die ze voeren zijn van uiteenlopende aard en hangen af van de sociaal-politieke context waarbinnen ze plaatsvinden: juridisch advies voor iedereen bevorderen, de rechten van LGBT vrijwaren, deradicalisering en re-integratie bevorderen van mensen die aan de zijkant van de maatschappij leven. Wat al deze mensen gemeen hebben, is dat ze werken aan een verandering van de gemeenschappen waarbinnen ze optreden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arvind NARRAIN, stichtend lid van het Alternative Law Forum (India) en directeur van ARC in Genève (Zwitserland) - Sunil POKHAREL, secretaris-generaal van de Nepalese Balie (Nepal) - Christophe MARCHAND, advocaat, lid van de balie van Brussel (België) - Delphine DJIRAIBE, voorzitter van Public Interest Law Centre (Tsjaad) - Moderator: Chantal VAN CUTSEM, strategisch coördinator voor ASF (België) 	FR EN NL Dupréel
11:45	Uitwisselingen	
12:15	Lunch	
13:15	Vertrek naar de workshops	
13:30	<p>WORKSHOP 1: Het dogma van de rechtsstaat vs. legal empowerment</p> <p>W1.1: Cliëntgericht werken: een wegwijzer</p> <p>Welke beroepspraktijken kunnen advocaten en eerstelijnsbeoefenaars, meer bepaald tijdens consultaties, aanwenden om de slagvaardigheid van hun klanten en begunstigen te vergroten? In deze workshop staat een cliëntgerichte aanpak centraal, met aandacht voor helder juridisch taalgebruik en een interculturele aanpak.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jake STEVENS, advocaat en expert capaciteitsopbouw (VS) - Didier KETELS, directeur van Droits Quotidiens (België) - Reza KAZEMZADEH, directeur van Exil (België) - Moderator: Miriam CHINNAPPA, ASF-vertegenwoordiger Azië 	FR EN NL Dupréel
	<p>W1.2: Kan de advocaat het recht dichterbij de rechthebbende brengen?</p> <p>Is rechtstoegang louter een synoniem voor toegang tot de gerechtelijke instellingen? Hoe versterk je de vertrouwensband tussen de rechtzoekende en de gerechtelijke instellingen? Sociale, economische en geografische obstakels kunnen de invoering van geïnstitutionaliseerde systemen voor juridisch advies belemmeren. Toegang tot deze diensten vergroten, gaat wellicht gepaard met een verschuiving van het zwaartepunt van rechtsbeoefenaars naar rechtzoekenden, door rekening te houden met hun zienswijzen en door een groter inzicht te verwerven in hun verwachtingen en behoeften.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liola DE FURSTENBERG, coördinator van advocatencollectief "Droit sans Toit" (Bel) - Camille MUNEZERO, onderzoeker en directeur van APDH (Burundi-DRC) - Liliane UMUBYEI, onderzoeker aan de Ecole Normale Supérieure de Cachan (Frankrijk) - Moderator: Cathey LECRENIER, Country Director van ASF in Zambia 	FR Inst. Etudes Europ.

	<p>W1.3: De kloof dichten tussen juridische opleiding en toegang tot het gerecht: Strategieën, programma's en het gebruik van storytelling als voorbeeld</p> <p>Deze sessie licht toe waarom opleidingen over het rechtssysteem, zoals een cursus klinische juridische vorming, heel belangrijk zijn om de rechtstoegang te helpen garanderen en het recht als instrument voor verandering op korte en lange termijn te ondersteunen. Tal van modellen voor opleidingen over het rechtssysteem komen aan bod alsook de vereiste strategieën en planning om de duurzaamheid ervan te garanderen. Een van de vele doeltreffende pedagogische methoden is de interactieve 'narratieve' onderwijsmethodologie (het gebruik van storytelling).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helena WHALEN-BRIDGE, hoofddocent aan de National University of Singapore - Christopher MBAZIRA, hoogleraar in de rechten en coördinator van de Public Interest Law Clinic aan de Makarere University (Oeganda) - Ulrich STEGE, Executive Secretary van het European Network for Clinical Legal Education, Program Director bij het International University College of Turin (Duitsland-Italië) - Moderator: Bruce LASKY, directeur van Bridge Across Borders Southeast Asia Community Legal Education Initiative (VS-Thailand) 	<p>EN Solvay</p>
	<p>W1.4: Slachtoffers als actoren van internationale justitie</p> <p>Om ervoor te zorgen dat de rechtsmechanismen in post-conflictgebieden bijdragen aan het verzoeningsproces, moeten de slachtoffers, die lange tijd werden beschouwd als passieve spelers, de mogelijkheid erkend zien om hun eigen belangen te doen gelden. Hoe kan juridische begeleiding van slachtoffers helpen om hun slagkracht te vergroten (erkenning van hun rechten, wijziging van attitudes, herstel van het vertrouwen tussen individuen en ten aanzien van de instellingen)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Julie GOFFIN, advocaat, mensenrechtencoördinator International Association of Lawyers (België) - Jean-Claude SAFARI ZOZO, advocaat, secretaris orde van ere-advocaten van de balie van Bukavu (DR Congo) - Mariana PENA, juridisch adviseur voor internationale justitie bij Open Society Justice Initiative (Nederland) - Moderator: Jean-Philippe KOT, expert internationale justitie ASF (België) 	<p>FR Inst. Etudes Europ.</p>
14:45	Pauze	
15:15	<p>WORKSHOP 2: Van slagvaardige burgers naar toegewijde instellingen</p>	
> 16:30	<p>W2.1: Het ILN ontplooiën tot een community of practice?</p> <p>(dit workshop W2.1 loopt door tot 17u)</p> <p>Het International Legal Network (ILN), het netwerk van pro-bonowerkers van ASF, is erin geslaagd veranderingsprocessen te ondersteunen in tal van landen. Binnenkort viert het netwerk zijn tiende verjaardag. In deze workshop belichten we positieve ervaringen maar gaan we ook in op praktijken die minder goed werkten. Tijdens deze ontmoeting, waarop alle leden van het netwerk worden uitgenodigd, kunnen we samen van gedachten wisselen over de uitdagingen van morgen: hoe zorg je voor meer uitwisselingen tussen de leden van het netwerk? Hoe maak je lokale expertise zichtbaar op nationaal en internationaal niveau? Welke aanpak past er binnen duurzame en langetermijnprocessen? Welke plaats is er weggelegd voor de 'communities of practices' bij het uitwerken van toekomstige acties?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yvonne INAMUCO, advocate, lid van de balie van Bujumbura (Burundi) - Bruno LANGHENDRIES, expert rechtstoegang voor ASF (België) - Matthieu LYS, advocaat, lid van de balie van Brussel (België) - Bruno MEESSEN, economist bij het Instituut voor Tropische Geneeskunde (België) - Julien MORICEAU, onderzoekscoördinator voor ASF (België) 	<p>FR EN Inst. Etudes Europ.</p>
	<p>W2.2: De coulissen van strategisch procederen</p> <p>Wat is strategisch procederen? Welke invloed kan het hebben? Hoe breng je processen op gang die een positieve maatschappelijke verandering bevorderen? Via het bestuderen van gevallen die worden aangedragen door panelleden, proberen we in deze workshop te zoeken naar antwoorden op de gestelde vragen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Catherine FORGET, advocaat, lid van de balie van Brussel (België) - Antonio MANGANELLA, Country Director van ASF in Tunesië - Pascal PARADIS, directeur van ASF Canada - Moderator: Catherine DENIS, juridisch adviseur ASF (België) 	<p>FR EN NL Dupréel</p>

W2.3: Het domino-effect van juridische bijstand op rechtsactoren

Hoe kunnen advocaten en het maatschappelijk middenveld invloed uitoefenen op het gerechtelijke en overheidsapparaat, in het concrete geval van de situatie van het gevangeniswezen in heel wat Europese en Afrikaanse landen? Hoe kunnen advocaten, magistraten en overheden samenwerken? Hoe kunnen we gerechtelijke en administratieve praktijken bevorderen die de rechtsstaat eerbiedigen?

- Nicolas COHEN, advocaat, voorzitter van de Belgische afdeling van de **International Prison Observatory** (België)
- Sistor HAVYARIMANA, programmacoördinator voor **ASF** (Burundi)
- Joëlle VAN EX, rechter, raadsheer bij het **Hof van beroep van Brussel**
- Moderator: Damien SCALIA, professor strafrecht aan de **ULB** (België)

FR
Inst.
Etudes
Europ.

W2.4: Het beleid over rechtstoegang beïnvloeden: voorbeelden uit de praktijk

Toegang tot justitie is een belangrijke politieke kwestie omdat hij een voorwaarde is voor de rechtsstaat en voor de sociaal-economische ontwikkeling van volkeren. Hoe krijgen we deze prioriteit op de agenda van de regeringen? Wat kunnen advocaten en het maatschappelijk middenveld doen om het werk van politieke actoren te steunen?

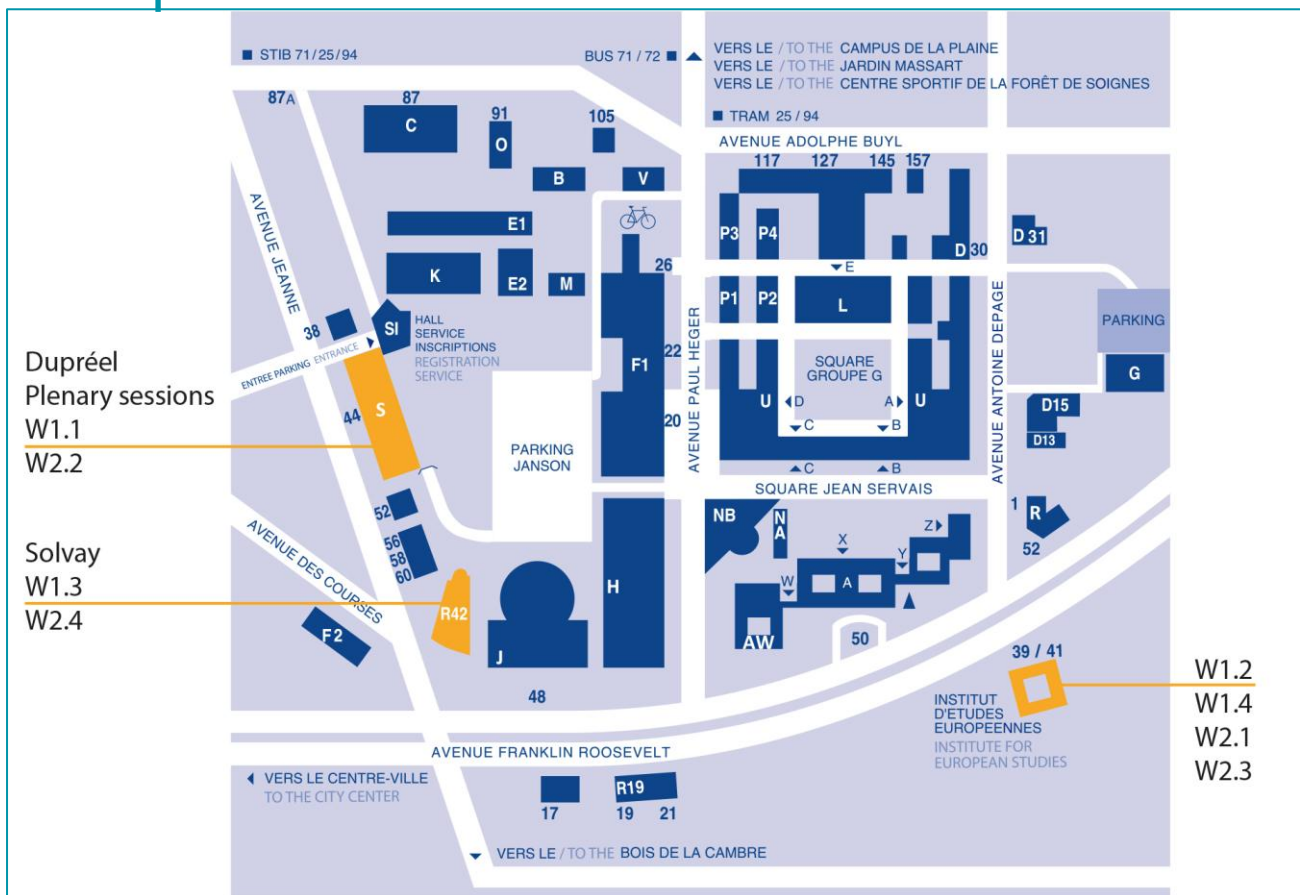
- Manuella CADELLI, voorzitter van de **Association syndicale des magistrats** (België)
- Zoé GENOT, lid van het **Brussels Parlement** (België)
- Isabelle DE VIRON, advocaat, lid van het **Syndicaat van de advocaten voor democratie** (België)
- Moderator: Catherine LALONDE, strategisch coördinator voor **ASF** (België)

FR
Solvay

17:30 Drink met snacks
Bar La Cour, **Eugène Cattoirstraat 14** - 1050 Brussel

La Cour
Bar

Elisestraat

Programma dag 2 - Donderdag 1 december 2016 - Plenaire zittingen

8:30	Onthaal van de deelnemers	
9:00	Inleiding: Terreinervaring in het licht van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen Larry TAMAN, internationaal expert hervorming juridische sector	FR EN NL
9:45	Toegang tot het gerecht als katalysator voor socio-economische ontwikkeling Paul PRETTITORE, senior expert openbare sector bij de Wereldbank (VS)	FR EN NL
10:15	Pauze	
10:45	Toegang tot het gerecht en duurzame ontwikkeling: terreinervaring analyseren De evaluatie van de impact van de acties is van cruciaal belang voor de actoren van de ontwikkelingssamenwerking. Hoe kunnen we, nu rechtstoegang in 2016 is ingevoerd als een van de doelstellingen van duurzame ontwikkeling, de impact evalueren van de initiatieven op het terrein ter bevordering van die rechtstoegang? Hoe hangt dit gegeven samen met de versterking van de rechtsstaat en met duurzame ontwikkeling? Experts op het terrein en uit de academische wereld delen hun visie en stellen de resultaten van terreinstudies voor. - Imane CHAARA, doctor, University of Oxford (VK) - Kirstie FARMER, Research and Policy Adviser bij de Norwegian Refugee Council - Julien MORICEAU, onderzoekscoördinator voor ASF (België) - Camille MUNEZERO, onderzoeker en directeur van APDH (Burundi-DRC) - Moderator: Franck SIGNORET, coördinator COTA (België)	FR EN NL
12:00	Uitwisselingen	
12:30	Lunch	
13:30	De rol van de balies in de overgang naar democratie - Patrick HENRY, advocaat, voormalig voorzitter van de Belgische Franstalige Orde van Advocaten , voorzitter van de mensenrechtencommissie van de Raad van de Balies van de Europese Gemeenschap , voorzitter van ASF (België) - Ameer MEHREZI, voorzitter van de Tunesische Orde van Advocaten	FR EN NL
14:00	Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en toegang tot het gerecht: eerste verjaardag De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen werden in september 2015 aangenomen door de Verenigde Naties. Doelstelling 16 mikt op rechtstoegang voor iedereen als hefboom voor een werkelijk duurzame ontwikkeling. Hoever staat het, dertien maanden na de invoering? Op welke manier werd er een beroep gedaan op advocaten, beoefenaars van juridische beroepen en het maatschappelijk middenveld voor het bepalen van de programma's die nationale regeringen hebben ingevoerd? Welke rol is er voor hen weggelegd? Hoe maakt rechtstoegang als duurzaam ontwikkelingsdoel deel uit van de internationale ontwikkelingspolitiek? - Michel BENICHOU, voorzitter van de Raad van de Balies van de Europese Gemeenschap (Frankrijk) - Dominique DELLICOUR, voormalig EU -ambassadeur in Senegal en EU-Head of Cooperation in Zuid-Afrika (België) - Bill BOWRING, voorzitter European Lawyers for Democracy and Human Rights (VK) - Moderator: Francesca BONIOTTI, algemeen directeur ASF (België)	FR EN NL
14:45	Uitwisselingen (afsluiting van de conferentie om 15:15)	